

Levelek Störr kapitánynak

AZ ELSŐ IGAZI GYILKOSSÁG

Korábbi házasságaimból három gyereket született. Legidősebb fiammal gyalázatosan kevés időt töltöttem, nem volt még fél éves, amikor elköltöztem tőlük. Mentőseimre szolgáljon, hogy alig múltam huszonöt, bár nem mondhatom, hogy nem tudtam, mit csináljak. Sejtettem már, hogy nem leszek világhírű zongoraművész, főiskolai vizsgakonzertjeim jóformán semmilyen szakmai visszhangot nem keltettek, alig kaptam néhány meghívást ide-oda, leginkább az ének tanszakra végzett kolléganőim zongorakísérőjeként léphettem közönség elé. Az egyik ilyen alkalommal keresett fel öltözőmben a koncert után a szolnoki színház akkori karmestere, nem volna-e kedvem hozzá szerződni, színházi korrepetitorként. Nem ilyen karrierről álmodtam, de kellett a pénz, a fix állás, ráadásul azt ígérte, jelképes összegért lakhatnék a színészházuk egyik garzonjában. Fél éve nősültem, várandós feleségem a szüleinél húzta meg magát Mezőharkányban, én egy sötét albérleti szobát béreltem a fővárosban, és őszintén szólva fogalmam sem volt, hová költözzünk, ha a gyerek megszületik. Igent mondtam a karnagy ajánlatára, és siralmasan kis fizetéssel ugyan, de elszegődtem hozzá. Májusban megszületett András fiam, és noha a színházban kitört a nyári szünet, mi július elején tényleg beköltöztettünk a Magyar utcai színészház garzonnak becézett, zsebkendőnyi szobácskájába, ahol éppen, hogy elfért az ágyunk és a gyerekágy, egy szekrény és egy asztal, két székkal. Ágyat mondok, pedig csupán egy laticel szolgált szerelmes alvóhelyünként. A rozszant szekrényt megörököltük az előző lakótól, az asztalt és a székeket a szolnoki bútorbizományiban vásároltuk. A szoba előterében volt a mosdó, vele szemben egy kis konyhapult, villanyrezsóval. Kitört a nyár. Semmi dolgunk nem lévén – feleségem gyermekgondozási segínyt kapott, nekem csupán az első, őszi bemutató, a *Három a kislány* zenei anyagából kellett felkészülnöm az augusztus végi szezonnitásra –, délelőttönként kijártunk a strandra, leterítettük a fűre a pokrócunkat, András herceg babakocsiját leparkoltuk egy árnyas fa alá, és vártuk, hogy múljék az idő. Hétköznap délelőttönként rajtunk kívül alig volt vendég a strandon. A fürdő kioszkjában ebédeltünk, ízletes egytálételeket kínáltak, viszonylag olcsón. Feleségem – Máriának hívták – háromóránként megszojtatta a fiunkat. Útba ejtve a virágoktól övezett, sárgakavicsos Tisza-parti sétányt, délutánonként hazatoltuk a babakocsit. Hercegünk jó gyerek volt, sokat aludt, és szinte sosem sírt. Esténként megfürdettük az asztalra helyezett műanyag kiskáclban. Mária kimosta az aznap összegyűlt piszkos pelenkákat és a mi fehérneműinket, kiterítette az udvari szárítóra, hogy az éjszakai melegben másnap reggelre megszáradjanak. Békésen görögtek a napok. Bár a feleségem sebe begyógyult már, nem sok kedve volt a szerelmeskedéshez. Ritka, lusta ölekezéseink során kispárnányi mellére tapadva nagyokat kortyoltam az édes, sűrű anyatejből, és igyekeztem nem arra a fűrgre, mohó kis szeretőmre gondolni, akivel a feleségem terhessége idején kavaroztam össze.

Nem tudom, Kapitány, maga hogy van a kis női csukákkal, ahogy Ady nevezte őket. A felesége történetében Ön nem beszél alkalmi nőcskéiről, pedig Magának biztosan több volt belőlük, mint nekem. Mulattok, meszticek, feketék, sárgák és zöldek... Nekem csak fehérek jutottak, köztük két cigánylány és egy nagyorrú, lengyel szépség. A többi mind magyar volt, és ha jobban belegondolok, valahogy egyfélék. Úgy értem, városi nők. Énekesek, vonósok, fúvósok, két táncanár... Negyvenen, ha voltak, ötven év alatt. Ez a feleségem, az első, akit igazából csak a fiunk miatt említek, mert a házasságunk, ma már tudom, könnyelmű tévedés volt, szóval Mária szobrásznak készült, de kibukott a főiskoláról, portás lett a kollégi-umban, ahol azelőtt diákként lakott. Nem igazán tudta, mit kezdjen az életével. Azt hiszem, kapóra jött neki a szerelmünk, vagyis, amit annak hittünk, én legalábbis. Hogy ő mit érzett irántam, nemigen tudnám megmondani. Együtt jártunk középiskolába Szegeden. Én, mint már meséltem, zenei szakra, ő „iparos” volt, kőfaragást tanult. Az osztálytársai, azt hiszem, bolondnak vélték. Hallgatag volt, és időnként „kiesett az időből”. Ha kiszóltatták felelni, állt a katedra előtt, és egyetlen szót se szólt. Egyszer csokolóztam vele a Tisza-parton. Nagy, puha szája volt. Elmerültem benne, mintha azt álmodtam volna, hogy nem vagyok. Az érettségi után évekgig nem hallottam felőle. Aztán összefutottunk valami árkádok alatt. Utolsó éves voltam a főiskolán, és akkorra már derengett, hogy nem leszek híres zongorista, holott gimnazista éveimben világraszóló tehetségnek tartottak a tanárain. Talán ez járhatott a fejében, amikor egymás karjába rohantunk ott, a pesti árkádok alatt. Bennem felrémlettek azok az idők, amikor még fékezhetetlenül szabadnak éreztem magam, és biztos voltam benne, hogy nagy jövő vár rám. Eszembe jutott a csókunk is, az a végzetlen, édes puhaság, ami körbe ölelt, és kiszakított az időből. Akkor tizenhét évesen, nem vágytam erre, de most úgy éreztem, az idő rossz felé halad velem. Szerettem volna kilépni a közepes tehetségű zongorista életéből. Odaköltöztem a portásfülkébe, ahol Mária lakott. Egy hónap múlva összeházasodtunk. Nekem egy pozanos kollégám, neki egy rajztanár volt a tanúja.

Első – és utolsó – közös nyarunk hamar elszállt. Én augusztus végén a színházban próbálni kezdtem a *Három a kislányt*. „Tschöll papa lányai minik vagyunk, megjöttünk, itt vagyunk...” A Schubert dalok zenéje nem túl bonyolult. Édes dallamocskák, ügyes hangszerelés. A színészek hamar megtanulták a szövegeiket, kivéve az Édikét adó művésznőt. Ajka megvetően lebiggyedt, mindenki sajnálkozva nézett: te se vagy királyfi. Egyszerre volt álmatag, mint Csipkerózsika, és kihívó, mint egy útszéli nő. Vendégként érkezett a társulathoz. Eredetileg drámai szerepre kérték föl, de a tervezett előadás rendezője disszidált augusztus elején, a darabot nem tűzték műsorra. Villő (igazi neve kevésbé légiés: Trombitás Julinak hívták) tombolt, amiért a titkárság elfelejtette értesíteni arról, hogy elmarad a produkció. Ő szabaddá tette magát az őszre, két filmforgatást is elhalasztottak miatta. Azt követelte, fizessék ki a teljes gázsiját. Az igazgatóság erre nem volt hajlandó. Fájdalomdíjjal felajánlották neki Édike szerepét az operettben. Nem tudom, miért fogadta el. Fővárosi sikereit megessett proli lányok és lázadó hősnők szerepeiben aratta, avantgarde körökben forgolódott. Soha nem énekelt azelőtt. Karcos mezzója épp hogy kitett egy szűk oktávot, egy nagy terccel le kellett transzponálnom a hangnemet miatta. Még így is órákig kínlódtam vele a zongoraszobában. Unom, mondta

az egyik énekpróbán. Már hogy mit tetszik unni? dadogtam. Ezt a szart, felelte, adj egy cigit! Itt nem lehet dohányozni, mondtam. Felcsosszant a billentyűzetre. Vékonyka, semmi nő volt, egy oktávot se tett ki a feneke. Gyűjtsd meg! Szép kezded van! Remegett az a szép kezem, mert amíg a befuccsolt öngyújtómmal ügyetlenkedtem, ő széttárta a lábát. Szoknyája felcsúszott, nem viselt alatta fehérneműt. Remegő ujjaim közt eltört a cigaretta. Mi van, buzi vagy? Terpeszbe állva tettem magamévá. Torz akkordok sikoltoztak zsömlényi feneke alatt. Este a karmesterem elismerően pillantott rám. Nem is tudtam, hogy időnként komponálsz. Dehogy komponálok. Ugyan már, mosolygott, hallottalak délután! Bátor akkordokat cséptél a zongoraszubában. Elpirultam, azt hittem, tudja. De nem. Mutasd meg, ha majd megleszel vele, mondta komolyan, érdekelne a kottakép.

Két nappal később, nem sokkal éjfél után dörömböltek a garzonunk ajtaján. Mária rémülten rázott fel. Feltápáskodtam a laticelről, az ajtóhoz botorkáltam. Ki az? Réstre nyitottam az ajtót. A lépcsőházban nem égett a villany, a nyitott kapun beszivárgott a holdfény. Villő támolygott előttem, vállán üres sportszatyor. Kint vár a taxi. Milyen taxi? Régi, mondta. Ki az? Kivel beszélgetsz, suttopta bent a feleségem, felébred a gyerek! Villő sarkon fordult, billegve indult a kapun benéző hold felé. Öt percig várok, szolt vissza. Nem néztem, mit kapok magamra. A sötétben besöpörtem a kottáimat egy rozzant sportszatyorba. Feleségem felült az ágyban. Hova mész? Kibukkanó mellei bójaként világlottak. El, feleltem. Ilyenkor? Hova? Bevágódtam Villő mellé a hátsó ülésre. A taxis kilőtt. Ahogy az alvó várost elhagyva kifordultunk az országútra, Villő magára húzott a Zsiguli hátsó ülésén. A sofőr bekapcsolta az autórádiót.

Villő lerobbant, szobakonyhás lakásban lakott Pesten, a nyolcadik kerületben. Rendetlen volt és koszos. Az élet túl rövid, mondta, nem fogok reggeltől estig sika-mikálni. Kitakarítottam, felfestem a padlót. Partvissal leszedtem a pókhálókat a szobasarkokból. Kár volt, azt mondja, a pók szerencse, pénzt hoz. A pénz jól jött volna. Nekem megszűnt az állásom, éjszakánként a Patyolatnál vállaltam alkalmi rakodó munkát, áruhás királyfinak képzeltem magam. Villő filmezett, de a gázsijának csak a maradékát hozta haza. Nem kérdeztem, mire költötte a többit. Ha nem volt otthon, a konyhaasztalára rajzolt klaviatúrán gyakoroltam. Sok mindent játszottam így, gondolatban, Kurtág könnyű darabjaitól kezdve Eötvös Péter akkor még csak vázlatlapokon létező, kísérleti muzsikájáig. Nem sokat értettem belőlük, mint ahogyan magamból se. A karmesterem megkeresett két nappal azután, hogy megszöktünk Szolnokról. Ne légy hülye, öregem, gyere vissza. Az a nő egy energiavámpír. Tönkre fog tenni. Kiszipolyoz és kiköp. Valahogy épp erre vágytam. Hogy lehulljon rólam minden. Hogy kiderüljön, ki vagyok.

Villő tavasszal egyszerre két filmet forgatott. Gyakran magával vitt a felvételekre. Filmeseikkel paroláztam, híres színészekkel ittam, pedig nem bírom az italt és utálok a bárokat. Villő hajnal felé általában leájult a bárszékről. Tíz pasas ugrott utána. Kimentettem az avantgarde költők, beképzelt filmrendező suhancok, aranyláncos gengszterek közül. Hazavittem és lefektettem. Dél körül tért magához. Te meg ki a fasz vagy? Belediktáltam egy csöbörnyi feketekávé. Már emlékszem, mondta, te szoktad kúrás közben vakarni a seggem. Megtettem mindent, amit akart. Azt hiszem, soha nem élvezett el. Egyszerűen elaludt alattam. Fél év után

esett teherbe. Az orvos azt mondta, veszélyeztetett, tartózkodnia kell a házassélettől. Lerúgott magáról. Nem érted, hogy elmegy a gyerek? Csinálunk másikat, ígérem, na, csak egy kicsit... Verd a falba, morogta. Harminc kilót hízott. Kamerák előtt szülte meg a fiunkat. Nem sokkal később már vetítették a filmet a mozik, és ő újra forgatni kezdett. Én vigyáztam otthon a csecsemőnkre. Fiú lett ő is, Farkasnak neveztük. Idegen anyák lefejt tejével itattam, mert Villőnek hamar elapadt a teje. Keveset volt otthon. Velem tárgyalt a védőnő, a gyerekorvos. *Robébi A, Robébi B.* Így nevezték a tápszereket.

Hová tűnik a szerelem, Kapitány?

Évtizedekkel később vitorláztam a bömbölő óceánon, árboccsúcsig érő hullámok közt. Két napig tajtékozott a tenger, a kormányállásból a kis hajónk orráig se láttam. A hullámok átcaptak a cockpiton. Literszám ittam a sós vizet, fuldokolva kapkodtam levegőért. Elfehéredő ujjal kapaszkodtam a kormánykerékbe. Minden másodpercről azt gondoltam, az utolsó. Éjjelre elült a vihar, széles, szelíden hőmpölygő dőghullámok maradtak utána. Hatalmas hátukon sebesen siklott a hajó az éjszakában. Nyomdokvizünk parázslott, szikrázó planktonok milliói jelezték a mögöttünk maradó utat. Másnapra az óceán tükre kisimult, csillogó repülőhalakat dobált a szikrázó nap felé. Nem hogy emléke nem maradt a tomboló viharnek, elképzelhetetlenek tűnt, hogy a láthatárig mozdulatlanak látszó víz valaha is hullámokat vethet.

Villő közölte, hogy már nem kíván.

Semmi baj, mondtam, majd másutt megoldom.

Helyes, felelte.

Két napig nem mentem haza. Harmadnap reggel a sportszatyrom kint árválkodott a betonudvar közepén álló ecetfa tövében. Becsöngettem. Se kép, se hang. Hirtelen kivágódott az ajtó, gyűrött kottalapok repültek felém.

– Takarodj, te mocsok, te utolsó szemét geci, te...

Soha nem fogom megérteni a nőket, Kapitány.

*

Filmes ismeretségeimnek hála, akadtak munkáim. Gyengécske filmdalokat komponáltam. Hol ebben, hol abban a stúdióban vettük szalagra őket. Az asszisztens lányok mindenütt érdeklődéssel figyeltek. Azt hiszem, azt gondolták, szuper kan lehetek, ha Villő évekig megtűrt maga mellett. Közös gyerekünk, az én második fi-am, nagyon hiányzott. Álmomban éreztem a szagát. Könnyben úszó pofával, taknyosan ébredtem az éjszaka közepén a régi albérletemben, ahová a tulaj, dupla lakbérért, visszafogadott. Szelaví, művész úr, röhögött. Írtam egy kis kantátát ezzel a címmel. A kisépe munkás kórus adta elő, egy kritika is megjelent róla a vasmű üzemi lapjában. Harc a tonalitásért. Ez volt a címe. Levélben kaptam meg, egy héttel az előadás után. Fehér Klaudiának hívták a levél feladóját. Maga Istent keresi, kérdezte a füstös szerkesztői szobában, amelynek rácsos ablaka a Dunára nézett. Vagy magát, mosolyogtam. Nyúlánk, göndör hajú nő volt, autodidakta zenetudós. Szűrős tekintetű, rövidlátó szeme tompán meredt rám vastag, sötétkék keretes szemüvege mögül. Én ezzel nem viccelnék, mondta. Én se, feleltem.

Kispest határában, a repülőtér közelében lakott, másfél szobás, lapos tetejű téglaházban. Szigorú rendet tartott. Sehol egy porszem, sehol egy gyűrődés a takarón. Plafonig érő könyvespolcai közt, a takaros franciaágyon öleltem a ránk szakadó télben. Engem még senki így, búgta a fülembé hálásan és odaadón. Odakint minden fehér volt, bent, az olajkályha kerek ablaka mögött lobogó sárga láng világított. Az első éjszaka kilencszer hullottam ki vele az időből. Örökké, sírta el magát. Ugye, örökké? Két héttel később egy elmaradt zenefelvételről érkeztem hozzá a sűrű hóesésben. Az ajtó nem volt bezárva. Klaudiát a postás döngölte a takaros franciaágyon. A levelekkel teli postástáska úgy ugrált és vonaglott a fenekén, mint az alatta sikoltozó zenetudós nőm.

Megint visszaköltöztem az albérletembe.

Mindezt csak azért mesélem, mert a feleségem (a mostani) se a két fiam két anyjára, se akkori szeretőimre nem volt féltékeny soha. Bezzeg a harmadikra! Zsófi tizenkilenc éves volt, én harminc, amikor elvettem feleségül. Jó volt hozzám, hűséges, kitartó. Fiamat is szerette. Ő vett rá, hogy gyerektartást fizessek utánuk, és legalább vasárnapi apaként látogassam őket. Fél év múlva a kölykeim már minden második hétvégén nálunk aludtak. Amikor az első feleségem átmenetileg munka nélkül maradt, András fiunk hozzánk költözött egy évre. Kilenc éves volt, nagy, bánatos szemű gyerek. Rám mindig ámulva nézett: vajon ki lehetek? Zsófit hamar megszerette. Zsófi is kedvelte őt. Egészen olyan, mint te vagy, mondta nekem, csak a szeme más. Igyekeztem szeretettel és figyelmesen bánni a fiammal. Megtanítottam szolmizálni. Segítettem neki a matematikában. Esténként fejezeteket olvastam neki a *Tizenöt éves kapitány*ből. Zsófi minden különösebb igyekezet nélkül szerette. Ahogyan a kisebbik fiamat is. Villő éppen Franciaországban forgatott. „Két hónapra kölcsönadom a fiadat.” A két hónapból két év lett azután. Zsófi főzött, mosott Farkasra is, rendbe hozta a gyerekek elhanyagolt ruháit, szülői értekezletekre is ő járt helyettem. Megjutalmaztam érte egy lánygyerekekkel. Úgy gondoltam, a másik kettő mellé jár neki egy saját.

Kislányunk öt éves koráig, mondhatni, példásan éltünk. Kottamásolóként kerestem a kenyerünket. Zsófi elvégezte az egyetemet, ahová beíratam, könyvtárosi állást kapott egy újpesti fiókkönyvtárban, nem messze a lakóteleptől, ahol egy távoli rokona lakást szerzett nekünk. Támogatandó fiatal zongoraművész, érvelt a pofa a minisztériumban, noha semmiképpen nem voltam már fiatal, zongoraművésznek pedig végképp nem tarthattam magam. A lakást mindazonáltal köszönettel elfogadtuk. Ahogy a kezdetleges számítógépprogramok izmosodtak, egyre kevesebb kottamásolói munkát kaptam. A gépek által írott kották sokkal olcsóbbak lettek nálam. A karnagy, aki annak idején Szolnokra szerződtetett, divatos, szabadúszó karmesterként járta az ország különféle színházait, főként musicaleket vezényelt. Persze hogy emlékszem rád, nevetett, amikor felhívtam, nem tudna-e nekem munkát szerezni. Novemberben Miskolcon csinálom a *Hegedűst*, mondta. Ha megígéred, hogy nem lopod el Tevje egyik lányát se, magammal vihetlek. Nem tudom, miket mesélt rólam a miskolciaknak, jó pénzt ígérő szerződést kaptam tőlük. Papír szerint a készülő produkció segédkarmestere lettem. Valójában persze korrepetorként dolgoztam, szóba se került, hogy dirigálnám a harmincfős zenekart.

Karmesterem a bemutató napján eltörte a karját autóbalesetben. A lépe is megsérült, bent tartották a kórházban. A színház titkársága örült telefonálásba kezdett, de nem talált olyan szabad karnagyot az országban, aki beugorhatott volna a főnök helyett aznap este. Nekem kellett a pulpitusra állnom. Az előadás baj nélkül lement. Mire az ötvenedikén is túlestünk, a színházi szakmában elterjedt rólam, hogy ügyes dirigens vagyok. Attól fogva rendszeresen jártam a vidéket, hol korrepetitorként, hol karnagyként szerződtek egy-egy előadásra. Megszerettem azt a kétlaki életet. Évente három alkalommal költöztem le Pestről egy-egy vidéki városba néhány hétre. Minden zenekarban akadt magányos hegedűs lány vagy elvált csellistánő, aki hajlandó volt a magányát megosztani velem.

Tudja, Kapitány, furcsa ez. Elég volt egy hetet a családomtól távol töltenem, és már alig gondoltam rájuk. Csöppet se fáj a hiányuk. Úgy gondoltam az otthoni életemre, mintha moziban látnám, egy nagyjából érdektelen filmben. Néztem a nőket az utcán, elképzelttem, milyen lenne velük. Sovánnyal, kövérral, öreggel, fiatall. De nem csak a családom tagjai tűntek a számomra idegennek, magamra is így gondoltam. Bárcsak azt mondhatnám, hogy már akkor is a zenének, csakis a zenében éltem. Akkor talán érthető volna a közönyöm. De nem. Ügyes dirigens lettem, ez kétségtelen, de lenéztem a saját teljesítményemet, mint ahogyan arról a muzsikáról is lesújtó véleményem volt, amit játszottam. Hogy jön egy Kacsóh Pongrác, mondjuk, Beethovenhez? (Buta kérdés, ma már tudom.) Ráadásul Beethoven se érdekelt. Néha feltettem egy-egy lemezét, kinyitottam a partitúrát. A hetvenedik ütemnél már elaludtam. Semmi nem érdekelt igazán. Egyetlen dolog kivételével. Sikerül-e meghódítanom a nőt, akit kiszemeltem. Lássá, nem tudtam még, hogy mindig a nő választ.

A debreceni színészházból áthurcolkodtam egy formás, elvált csellistánőhöz. Két lánya volt, akkorák, mint a fiaim. Megkedveltek. Megfőztem a reggeli kakaójukat, bekötöttem a cipőfűzőjüket. Én hordtam őket az óvodába. Mire visszaértem, a csellista nő felébredt. Gyere, papi, ölelj meg! Mintha otthon lettem volna. Hajnalban leléptem tőlük.

A színésznőket kerültem. Magukat királynőnek álmódó komorna mind. A színpadi ragyogásban bujának látszanak, az ágyban csak ügyesek. A férfiban büntendő áldozatot, vagy ellenkezőleg, álrúhás megváltót látnak, aki majd kiemeli őket a hétköznapi semmiségből a permanens ünnepi fénybe. Mosogatás közben is játszanak, azt remélve, hogy Isten angyalnak öltözött paparazzói titokban fényképezik őket egy későbbi válogatásra, ahol majd ők kapják a főszerepet. Van igazságuk, kétségtelen. Ha sokan mondják valakiről, hogy tehetséges, viszonylag könnyen kerülhet a csúcs közelébe. Nálunk, zenészeknél ez nem így van. A mi messziségünket nem adják ingyen. Akadémista koromban ez a vicc járta: a Körúton megkérdi egy eltévedt turista, „Tessék mondani, hogyan jutok el a Zeneakadémiára?” „Sok gyakorlás...” – érkezik a válasz. A legtöbben már itt elvéreznek. „Tessék mondani, ha napi öt órát hegedülök, az elég?” „Magának, fiam, még sok is lesz! Mindenki jobban járna, ha a kezébe se venné azt a hangszert.” Úgy van ez, mint a sportolóknál. Ahhoz, hogy megnyerd a maratont, mindenképpen le kell futnod negyvenkét kilométert. Csak a célnál derülhet ki, milyen gyorsan tetted meg.

Elkalandoztam, Kapitány, bocsásson meg.

Lassanként a színházi alvilág népszerű alakja lettem. Alvilágot mondok, mert ezek a rendszerint éhbérért dolgozó férfiak és nők, Thália páriái, mintha a föld alatt élnének. Napfénytől elzárt színházi próbatermekben töltik a délelőttjüket, rövid, szabad délutánjaikon ügyes-bajos civil dolgaik után rohannak, az esti előadást követően rendszerint hajnalig siratják magukat a színházi klubok füstös pincetermeiben. Van mit siratniuk. Hamis illúziókért adták el a szabadságukat. Legtöbbjük szerény képességű művész – ha ugyan művészetnek lehet nevezni a színházi robotot –, mégis úgy érzik, és úgy gondolják, hogy jobb sorsra érdemesek. Mind-egyikük ezer esetet tud kapásból sorolni, mikor, miért, hogyan érte őket méltánytalanság. Miért száműzettek „vidékre”, hogyan ragadtak ott, holott divatos, fővárosi társaiknál százszor tehetségesebbek. Én sosem gondoltam azt, hogy hibáimról más tehet, vagy hogy a sorsomért ne magam volnék a felelős.

Mi az élet, Kapitány?

Ott hagytam el, hogy mostani feleségemre rátör a féltékenység. Eleinte csak tréfásan említette a „szent tehenet”. Voltaképpen nem ismerik egymást Zsófiival. Egyetlen egyszer találkoztak, azon az ominózus premieren, amelynek bankettjén közöltem a családommal, hogy soha többé nem megyek haza, mert beleszerettem egy színésznőbe, és vele akarok élni, amíg csak meg nem halok. Családom sebbel-lobbal kivonult az előcsarnokból. A fiaim és a nagylányom egy évig szóba se álltak velem. Nagyobbik fiam felesége azt mondta rólam: aki elválik, az egy pöcs. A leveleimre nem válaszoltak.

Azért büntettek, mert boldog vagyok?

Zsófiival össze-összejártak, erről a nagylányom később beszámolt. Sára őt se kedveli, azt mondja róla, neveletlen, de ez szerinte nem az én hibám, hanem az előző feleségemé. Ő tüzeli a gyerekeidet ellened, mondta, így akar bosszút állni, amiért elhagytad miattam. Próbáltam Zsófit védeni. Mégiscsak lehúztunk együtt huszonöt évet. Nem tudok róla rosszat mondani. Persze, húzta el a száját Sára, mert ő a szent tehén. Nem érted, hogy velem kellett volna élned már akkor is! Három fiunk volna, és te híres zongoraművész és nagy komponista lennél! Az a nő kihasztnált és lehúzott. Tudod, hogy így van. Mondd ki!

Mindig rád vártam, feleltem, téged szerettelek, csak nem tudtam még.

Nekem esett, de mint egy fűria.

Még mindig őt szereted, azt az alattomos kis...

Befogtam a száját. Beleharapott az ujjamba, tovább rikácsolt. Nem akartam halani a szavait. Arcára szorítottam a párnát. Nem vergődött sokat.

Akkor öltem meg először szándékosan.

*

Nem igaz, hogy Zsófit szerettem. De hálás voltam neki, amiért huszonöt éven át kitarított mellettem, és úgy tett, mintha nem tudna a „kalandjaimról”. Nem játszotta el a megcsalt feleség áldozati szerepét. Ha kutyálkodásaim után hazakeveredtem, kedvenc ételeimet tálalta elém, megfürdetett, és készségesen adta oda magát nekem. Ha hisztériázik vagy tombol, azt hiszem, rég elváltam volna tőle. Így viszont egyre szorosabban kötött hozzá a lelkipurdalás. Minden más nőre pazarolt pénzem

dupláját költöttem rá. Ha egy szeretőmet kétszer öleltem egy nap, öt négyszer igyekeztem másnap boldoggá tenni. Hogy boldog volt-e? Nem tudom, Kapitány. Erős volt és elszánt. A zenéhez nem értett, nem is érdekelte. A muzsikáról zenész barátaimmal beszéltem. A szenvedély iránti sóvárgásomat idegen nők ölében próbáltam csillapítani. Betege lettem a ruletnek. Kaszinókban éjszakáztam, a nullára fogadtam minden pénzemért. Üres zsebbel támolyogtam haza. Mámorított a fájdalom. Égetett a lelkipurdalás. Valami furcsa kábulatban mentem hazafelé. Üres voltam, akár a néptelen, hajnali utca. Visszhangosan kopogtak a lépteim. Azon gondolkodtam, hogyan fogom pótolni az elvesztett összeget. A nyáron elszegődöm vitorlás oktatónak a Balatonra, vagy bérskipper leszek egy adriai charter hajón. Ha az nem sikerül, beállok kőműves segédnek. Vagy kottát másolok megint, hajnaltól éjszakáig. Vagy kölcsönkérek valakitől, és holnap visszamegyek a kaszinóba, és megnyerem az elvesztett pénz dupláját a nullán. Egyszer csak ki kell jönnie. A képtelen tervek forgatva az ürességérzetem lassan szűnni kezdett. Mire hazaértem, kijózanodtam. A lányom még aludt, a feleségem úgy tett, mintha aludna. Lerúgtam magamról füstszagú ruháimat, lezuhanyoztam. A forró víz égett. Hagytam, had marja a bőrömet. Megérdelem a büntetést. Nem azt az életet élem, amire készültem hajdanán, elvégre mégiscsak zongorista volnék. Ott, a bilentyűk fölött kellene „kiélnem magam”. Vagy lehetnék a felmenőimhez méltó hajós, körbevitörlánám a Földet egyedül. Egymagamban az óceán közepén talán megélném azt az érzést, amire vágytam: helyemen vagyok, még ha egy cápa gyomrában végzem, akkor is.

Igaza van a nagyfiam feleségének.

Egy pöcs vagyok.

Amikor levettem Sára fejéről a párnát...

Nem tudom, mihez hasonlítsam azt az érzést, Kapitány.

Ott feküdt, elkékült arccal, szája kitéve, mint egy injekcióval örökre elaltatott kutyáé. Felkeltem kihűlő teste mellől, ittam egy pohár vizet, aztán kentem magamnak egy vajjas kenyeret. Leültem a konyhaasztalunkhoz, még egy kistányért is tettem magam elé, ne morzsázzak a terítőre. (Sára nem szereti, ha rendetlen vagyok.) Csámcsogva rágtam a kenyeret, kicsit szikkadt volt. Bámultam a szemközi kredencet, polcai teli angyalokkal. Sára kedves bolondériája ez: több, mint százötven gipszangyal vigyáz ránk a lakásban. Hát nem sikerült megölniük a bajtót. A bőrönben nem lesz vajjas kenyér.

Erre gondoltam, Kapitány.

Aztán már erre se.

Ültem, rágtam, nyeltem.

Pizsamában voltam, mert lefeküdni készültünk, amikor megesett a baj. Gondoltam, felöltözöm. Öltönyben, nyakkendőben sétálok a rendőrségre, hogy feladjam magam. Megborotválkoztam a fürdőszobában. Nem akartam, hogy szőrös képpel fényképezzenek le. (Nem tudom, honnét vettem, hogy rögtön lefényképeznek majd.) Fiatal koromban ecsettel és késsel beretváltam magam, mint a nagyapám. Később drága villanyborotvát vásároltam, de nem vált be, a nyakam hajlata mindig szőrös maradt. Jó pár éve flakonba zárt, kész borotvahabot vagy

zselét kenek a képemre, egy percre a bőrömön hagyom, hogy kellően megpuhítsa az arcszőrzetemet. Három pengés önborotvát használok, hibátlanul követi az arc domborulatait. Gondosan megborotválkoztam, arcvizet locsoltam a tenyeremre, úgy pofozgattam magam. Pirospozsgás, kövérkés férfiarc nézett rám a tükörből. Mindig azt gondoltam, a gyilkosok arca mindent elárul gazdájuk sötét titkairól. Az én arcom olyan volt, mint egy elégedett, csehszlovák futballbíróé a hetvenes évek közepén. (Miért épp csehszlovák?) Közelebb hajoltam a tükörhöz, nincs-e a bőrömön újabb jele a kezdődő basilomának. Háromszor vágta már ki belőlem az át-tétet nem képző, legenyhébb bőrrák fényes kidudorodásait. Ha igazuk van a keleti természetgyógyászoknak, akik szerint a test minden betegségét a lélek okozza, úgy feltehetőleg a lelkem elégedetlen volt az arcvonásaimmal, azért ütött a képemre rákos bélyeget. Van lelkem, ezek szerint.

Most nem találtam arcbőrömön a legkisebb pörsenést sem. Kibújtam a pizsamából, beléptem a fürdőszobánkat a hálótól elválasztó szűk garderóbunkba. A polcok javát Sára ruhái foglalják el; egy színésznőnek adnia kell magára. Kié lesz majd ez a sok divatos holmi? A lányunk tizenöt éves, még nőnie kell, hogy magára ölthesse az anyja holmiját. Szegény Csiri. Ha a nagylányom és a fiaim évek óta nem hajlandók meglátogatni az új házasságom miatt, a nevelt lányom biztosan nem él majd a láthatás jogával, még egy árva fogkefét se küld a börtönbe az anyja gyilkosának. Mindegy. Úgy is utálok a fogmosást. Csakis Sára miatt mosok fogat naponta háromszor is.

Az én szekrényrészemhez fordultam. Glédában álltak a polcon a száras alsónadrágok, mind gondosan kivasalva. (Sára gyűlöli a gyűrött fehérneműt.) Levettem a legfölsőt, egy aprókockás, kék alsógatyát. Bele akartam bújni, de csak a bal száráig jutottam. Mostanában valahogy ügyetlen vagyok, fél lábon állva gyakran megcsédülök. Ahogy megkapaszkodtam az egyik polcba, az megbillent, kicsúszott a helyéről, és a padlóra zuhant.

Elestél?

Sára szólt át a hálószobából. Rémületemben magamra rántottam egy másik polcot is, és valóban elzuhantam. Alaposan bevertem a halántékomat a polctartó alumínium lábtalapatába. Egy másodpercre elsötétült körülöttem a garderób. Aztán a fejem fölött résre nyílt a hálóba vezető harmonikaajtó. A nyílásban Sára kócos feje jelent meg. Édesem, nagyon megütötte magad? Fel tudsz állni? Várj, segítek! Nem kell, morogtam, egyedül is képes vagyok... Nem tudtam a mondatot befejezni. Egyrészt, mert olyan nyilallás állt a bal térdembe, amitől csillagokat láttam, másrészt pedig... Sára leguggolt hozzám, fölém hajolt. Szegénykém, pihegte. Mióta fekszel itt? Miért nem szóltál? Jaj, Istenem, hol fogjalak meg? Ott, böktem borotvált állammal az alsógatyám nyílásán kikandikáló farkam felé. Oké, kacagott dallamosan, ha tréfálni tudsz, akkor nem eshetett komoly bajod. Hacsak az nem, hörögtem, hogy megfojtottalak! Hát, persze, drágám, mosolygott. Még szerencse, hogy kilenc életem van, pedig nem is macska, hanem oroszlán vagyok.